

Sata vuotta nuorisoseuratoimintaa Villähteellä!

Villähteen Nuorisoseura ry perustettiin **vuonna 1906** sen jälkeen, kun Erstan kartanon lahjoituksena oltiin saatu Viola Raninilta tontti rakennusta varten. Siten seura ei ollut ensimmäisten Etelä-Hämeessäkin perustettujen nuorisoseurojen joukossa, vaikka sata vuotta onkin kunnioitettavan pitkä aika.

Lahjoitustontin koko oli viisikuudetta osaa (5/6) manttaalia (n.3400 m²) ja sijaitsi ns. **"Pyryn portilla"**. Lahjoituksen ehdoksi Viola Ranin asetti muun muassa, että kartanon omistaja tahi hänen sijaisensa on itseoikeutettu jäsen Villähteen Nuorisoseuran johtokunnassa. Lisäksi hän edellytti, että jos nuorisoseura syystä tahi toisesta lakkaa olemasta, jää sanottu maakappale jollekulle yleishyödylliselle seuralle tahi yhdistykselle, kuten esimerkiksi lukutuvalla tahi sairashuoneelle ja tässä tapauksessa Nastolan kunnalla on määräämisoikeus.

Ensimmäiset vuodet 1906-1909 (ei pöytäkirjoja)

Heti alusta alkaen seuran jempistä asioidenhoidosta kertoo kassakirjan ensimmäinen viesti: **"Ostettu 1 kassakirja 20 pv huhtikuuta 1906 hintaan 1 mk 25 penniä."** Samana kesänä oli maksettu **"rakennuksesta käsirahaa 50 mk"** ja **"huoneen vuorin irtiotamisesta laskun mukaan 3 mk 50 penniä."** Sitten vielä: **"Ulosmaksettu ostetusta rakennuksesta kuitin mukaan 320 mk."**

Kassakirjan kertoman mukaan voisi päätellä, että ostettu rakennus olisi sijainnut muualla, purettu ja siirretty, koska **"oli maksettu talon alas repimisestä lasku, 7 mk 50 penniä."** Sen jälkeen oli **"kuluja talon rakentamisesta ja tarvikkeista"**.

Nuorisoseura sai v. 1907 merkittävän rahalahjoituksen, 2000 mk, Erstan kartanon silloiselta omistajalta Viola Raninilta, joka lahjoitus vastasi reilusti yhden vuoden menoja. Viola Ranin:in voidaan katsoa olleen Nuorisoseuran tuki ja hyväntekijä.

Rakennustyöt ja tarvikehankinnat jatkuivat vähän kerrallaan. **Vuonna 1909** laitettiin vuorilaudat nurkkauksiin sekä akkunanpieliin ja öljyttiin permannot.

Toiminta oli vilkasta ja v. **1909** pidettiin useita yleis- ja perheiltamia sekä hyvin onnistuneet kesäjuhlat. Samana vuonna perustettiin myös ompeluseura. Tässä valossa oli sen aikaisten toimijoiden päätös seuran perustamisesta hyvin perusteltua ja tarpeellista.

1910-luku, ensimmäinen vuosikymmen

Tammikuun 1. päivänä **1910** kirjuri Rosa Korkeela on todennut, että aikojen vaihtuessa on tullut hyväksi tavaksi katsastaa eli luoda yleissilmäys menneisyyteen, tuohon ohikiitäneeseen elettyyn aikakauteen.

”Virkeänä ja elonhaluisena alotettiin vuoden pyrinnot. Oltiin hommassa vuokrata tämä talo ja tontti Lahden seudun maamieskoulun kannattajayhdistykselle Lahden seudulle perustettavaa maamieskoulua varten, vaan syystä tai toisesta tämä hanke meni myttyyn.” Talon valmistumistyöt ja tarvikehankinnat jatkuivat vähän kerrallaan.

Vuoden **1910** aikana mielialat eivät enää olleetkaan kovin korkealla, koska aikakirjoihin on kirjattu, että:

”Hiljalleen on työtä tehty, mutta vaikeaa on sekin ollut. Sillä eivät varmaankaan nuorisoseurat muualla toimi niin epäkiitollisella maaperällä kuin täällä. Nuorisoatteita ei vanhempien puolelta ymmärretä eikä tahdotakaan ymmärtää. Nuorison pyrinnoita halveksitaan, ivataan, vieläpä väärin selitetään. Eipä ihme, että nuoriso itsekään ei jaksa nousta noiden pikkumaisuuksien yläpuolelle.” Kyseisenä toimintavuonna Villähteen Nuorisoseuran jäsenmäärä oli 54 henkilöä.

Vuonna **1912** nuorisoseuran oma lehti Pyry ilmestyi viisi kertaa.

Puheenjohtajana toimi v. **1913** Anton Konttila ja kirjurina Impi Stenholm. Vuoden **1913** toimintaa luonnehditaan laimeaksi, vaikka

kokoontumistilaisuuksia, kokouksia, puhe- ja muita iltamia sekä juhlia järjestettiin.

Torvisoittokunnasta on ensimmäinen maininta vuodelta **1914**, jolloin siinä oli kahdeksan soittajaa. Alkuvuoden toiminta oli vilkasta, mutta ensimmäisen maailmansodan aika vaikutti huomattavasti seuran toimintaan.

Seuraavana vuonna tavoitteeksi kirjattiin saada toimintaan mukaan myös vanhempaa väkeä, koska ”**nuoriso on pintapuolista ja taipumatonta yhtenäisen johdon alle**”. Ensimmäiset maailmansodan jälkeiset iltamansa nuorisoseura järjesti lokakuussa 1919.

1920-luku, toinen vuosikymmen

Toiminnan katsotaan koko vuosikymmenen ajan olleen varsin toimeliasta. Yleisiä ja perheiltamia järjestettiin useita vuosittain. Ompeluseura toimi ja tuotti käsityötuotteita johtokunnan myytäväksi. Pidettiin koululaisten hiihtokilpailuja ja perustettiin 5-jäseninen urheiluosasto. Jäsenmäärä oli 32 – 38. Oppineitakin on kirjattu osallistuneen seuran toimintaan, kuten neljä opettajaa ja aseman sähköttäjä.

Valmiiksi nuorisoseurantalo eli Pyrylä on saatu todennäköisesti vuonna 1920, koska kunnan rekisteristä löytyy maininta rakennuksen lopputarkastuksesta tältä vuodelta.

Villähteen nuorisoseuran ensimmäiset pöytäkirjamerkinnot löytyvät vuodelta 1921, jolloin vuosikokous on pidetty seuran omalla talolla. 1920- ja 1930-lukujen kokouksissa on kaikkiin toimikuntiin valittu omat henkilöt eli töitä on jaettu usealle henkilölle. On ollut näytelmä-, iltama-, kilpailu-, ym. toimikuntia.

Vaikka nuorisoseuralehti **Pyrystä** on maininta jo aikaisemmilta vuosilta, se mainitaan perustetun **1922**. Päätoimittajaksi valittiin neiti Ida Rantakivi, joka oli ollut myös Nuorisoseuralehti Pyrkijän asiamies. Samana vuonna seurantaloa päätettiin alkaa vuokrata.

Vuonna 1923 päätettiin ostaa Villähteen Sähköyhtiöstä kymmenen osaketta hintaan 100 markkaa kappale, ehdolla saada asettaa kuusi

valokatkaisijaa lamppujen lukumäärästä huolimatta. Päätettiin myös, että jos juhlat talolla kestävät yli yhden yöllä, nuorisoseura on oikeutettu kantamaan valosta lisämaksua. Talon korjaustöihin päätettiin ryhtyä, jos aika antaa myöten, eikä se tule liian kalliiksi.

1920-luvulla, vuoteen 1932 saakka, oli eräänä kansalaisten elämään vahvasti vaikuttaneena määräyksenä KIELTOLAKI. Kieltolakiliiton kiertokirjeet ja Nastolan kunnanvaltuuston päätöspöytäkirja **23.7.1925** kehottivat järjestöjä ehdottomasti noudattamaan lakia ja saattamaan rikkomukset viranomaisien tietoon. Nuorisoseuran johtokunta toimi lain hengen mukaan ja päätöksillään asetti ”porttikieltoja” häiriötä aiheuttaneesta käytöksestä. Esimerkiksi A.S:lle sanottiin perusteluna: **”Ja mikä pahinta, kun lähdetten iltamista pois, niin ampuiletten teillä kulkiessanne, ettei aremmat ihmiset uskalla kotioon mennä.”** Osa kielloista purettiin vuosiakin myöhemmin, kun sääntöjen rikkojat osoittivat parannusta.

1930-luku, kolmas vuosikymmen

Toiminta jatkui vireänä heti vuosikymmenen alusta alkaen. Yleisiä ja ohjelmallisia iltamia sekä perheiltamia järjestettiin useita vuosittain, lisäksi vietettiin syys- ja joulujuhlia. Talvella pidettiin hiihtokilpailuja ja kesällä urheilukilpailuja. Käynnisteltiin myös kansantanssitoimintaa. Jäsenmäärä vaihteli 23 – 41 henkilön välillä.

Mainittakoon että urheilukilpailujen lajeina oli 5-ottelu miehille ja 3-ottelu pojille. Hiihtokilpailussa oli sarjat naisille, miehille, tytöille ja pojille. (15, 20, ja 5 km). Seuran ulkopuolisilta hiihtäjiltä perittiin 5 mk:n kirjoitusmaksu.

Ilmeiseen tarpeeseen turvasyistä päätettiin rakentaa seuran miesjäsenten toimesta iltatyönä PUTKA, joka toteutettiin kieltoain jälkeen **v. 1933**. Nimismiehen päätöksellä vaadittiin ja toteutettiin aita tontin ympärille sekä esirippu palamattomasta kankaasta **v. 1935**.

Vuosikokouksessa **1936** keskusteltiin mm. opintokerhotoiminnasta, säännöllisistä kuukausikokouksista, seuralle hyväksytyistä uusituista

säännöistä, sekä alaosastoksi hyväksytystä opintomerkkikerhosta. Ravintolaemäntä nimettiin ja hänen tulee pitää apulaisina seuran jäseniä.

Yleinen kokous **1937** päätti toimikunnasta, johon valittiin 3 jäsentä. Toimikunnan piti pyytää rakennusmestaria suunnittelemaan piirustukset ja tekemään kustannusarvio talon korjausta varten.

Vuosikokous **1938** tammikuussa oli sangen vilkas. Paikalla oli 109 seuran jäsentä. Puheenjohtajasta äänestettiin ja tulos oli Aune Västilä 39, Anton Konttila 27 ääntä. Myös johtokunnan jäsenistä äänestettiin ja valinta saatiin aikaan.

Sotavuosien aikana seuran johdossa toimivat tarmokkaat naiset: Aune Västilä (Heikkilä) , Lea Lehtonen (Peltonen) ja Kerttu Kajanila (Honkanen). He kaikki saavuttivat keskuudessamme kunnioitettavan iän.

1940-luku, neljäs vuosikymmen

Suora lainaus Villähteen nuorisoseuran vuosikokouksen 29.5.1940 pöytäkirjasta kertoo, että kokouksessa tehtiin henkilövalinnat seuran johtoon. Toimintasuunnitelmaa ei laadittu poikkeuksellisten olojen vuoksi. Sota-ajasta johtuen ei valittu myöskään minkäänlaisia toimikuntia. Todettiin vain, että jos jotain juhlia tulee järjestettäväksi, niin toimikunnat voi valita seuraavissa kokouksissa. Vuosikokouksen yhteydessä pidettiin myös johtokunnan kokous.

Lokakuussa 1940 seuran johtokunnan kokouksessa päätettiin laittaa talon ravintolahuoneeseen uusi muuri sekä hankkia uudet ikkunaverhot.

Vuodet 1941-42 olivat nuorisoseuratoiminnan kannalta hiljaisia vuosia. Vuoden 1943 alussa pidetyssä vuosikokouksessa K. Kuoppala pyysi saada vuokrata talon tonttia halkolaaniksi, mutta pyyntöön ei suostuttu. Sen sijaan saman vuoden huhtikuussa talo päätettiin antaa vuokralle Sotasokeiden Veljesliitolle 100 markan vuokraa vastaan.

Sodan aikana seuran toiminta koostui lähinnä tilojen vuokraamisesta elokuvanäytäntöihin, urheiluseurojen ja muiden yhdistysten harjoitus-, ja toimintatiloiksi.

Remonttisuunnitelmia tehtiin vuonna **1945**. Tuolloin päätettiin ostaa pärepuut talon kattamista varten, katon laitto uskottiin johtokunnan huoleksi.

Vuonna **1946** keskusteltiin jälleen talon korjauksesta ja johtokunta valtuutti piirustusten ja kustannusarvion hankkijoiksi 3-henkisen työryhmän. Johtokunta päätti, ”**laitettaman ensimmäiseksi talon vesikaton, jonka jälkeen jatkettaisiin piirustusten mukaan**”.

Vuosi **1946** oli sitten jälleen juhlatilaisuus, pikkujoulujuhla. Tämän jälkeen alkoi iltama- ja näytelmätoiminta elpyä voimakkaasti. Myös muiden seurojen ja yhdistysten toiminta oli vilkastunut, koska vuokrasivat taloa runsaasti tilaisuuksiinsa.

v. 1947 järjestettiin pitkästä ajasta ohjelmallinen iltama, jolloin nautittiin näytelmästä, runoista, lauluista sekä kansantansseista. Talon maalauksesta päätettiin syyskuussa.

Vuonna **1948** sota-ajan jälkeiset levottomuudet koskettivat seuraa, kun seitsemän miestä oli syytettyinä iltamien keskeyttämisestä. Korvausta vaadittiin 20 000 mk ja lisäksi piti korvata tuoli 1600 mk ja pöytä 4500 mk. Asiaa käsiteltiin Hollolan, Nastolan ja Kärkölän varsinaisilla talvikäräjillä seuran edustajan ollessa paikalla.

1950-luku (viides vuosikymmen)

1950-luku oli vilkasta nuorisoseuratoiminnan aikaa, varsinkin vuosikymmenen alkupuolella ja siitä yli puolenvälin. Iltamia, elojuhlia ja äitienpäiviä pidettiin yhdessä Villähteen koulun kanssa. Näytelmätoiminta oli vilkasta ja niitä käytiin esittämässä vierailunäytäntöinä oman kunnan seurantaloilla (Uusikylä, Ruuhijärvi ja Immilä) sekä ympäristökunnissa. Kävivätpä näyttelijät myös kilpailuissa saavuttaen palkintosijoja maakuntajuhlilla ja henkisissä kilpailuissa. Näytelmätoiminnan karismaattisena vetäjänä toimi **Hannes Jokela** useiden vuosien ajan. Tanhuharrastus virisi varsinkin lapsi- ja nuorisotanhuaajien ansiosta. ”Vekkulit”-ryhmää ohjasi **Eija Salonius**, sittemmin **Koho**. Myös tämä

joukko saavutti palkintosijoja eri kilpailuissa. Palkintoja ja kunniakirjoja on tänäkin päivänä esillä talon seinillä.

Vääksyn maakuntajuhlilla 13.-14.6.1954 vihittiin seuran lippu.

Nuorisoseuran 50-vuotisjuhla pidettiin vuonna 1956.

Rakennukseen päätettiin laittaa muurit ja uusia näyttämön lattia, sekä suorittaa ulkomaalaus talkoilla. Tarina kertoo, että Pauli Nurminen suoritti juhlasalin lattian oksien tasoitushöyläyksen käsihöylällä. Tämä teko voidaan laskea esimerkiksi sitkeydestä.

Laajemmista talonkorjaustoimenpiteistä keskusteltiin jälleen v. 1959, mutta ratkaisevia päätöksiä ei syntynyt.

1960-luku (kuudes vuosikymmen)

Vuonna **1960** pitkien keskustelujen jälkeen päätettiin kohentaa taloa, alkaen ulkokatosta ja ravintolasta. Ulkokatto tehtiin hyväksytyllä urakalla, katto uusittiin huopakatoksi ja ravintolaan muurattiin muurit ja hella. Myös ravintolaa laajennettiin. Juhlasaliin hankittiin öljykamina senaikaisen muodin mukaan.

1960-luvun alkuvuosina järjestettiin vähenemässä määrin iltamia näytelmiseen ja kenttäpeleineen, vetäjinä toimivat Hannes ja Timo Jokela. Toiminta alkoi pikku hiljaa hiipua vuosikymmenen loppua kohti.

1970-luku (seitsemäs vuosikymmen)

1970-luvulla järjestettiin maksullisia tansseja ja kesäjuhlia. Muuten toiminta oli vähäistä. Järjestettiin kuitenkin suosittuja nappulahiihtoja, aluksi talon ympäristössä ja myöhemmin Villähteen koululla.

Jäsentenväliset perhepilkkilpailut aloitettiin vuosikymmenen alussa. (perinne elää vieläkin epävirallisena pitkäperjantain ns. ”munapilkki”-tapaamisena). Kukin osanottaja tuo mukanaan pääsiäismunan, joten jokainen saa aina palkinnon.

Kahvilatilaa uusittiin vastaamaan ”Tanssipuffetin” vaatimuksia. Rakennettiin naisten meikkihuonetilat. Hankittiin juhlasaliin uudet penkit ja kahvilaan pöydät. Ulkovessat rakennettiin naisille ja miehille.

1980-luku (kahdeksas vuosikymmen)

Talon juhlasali vuokrattiin muutamaksi vuodeksi villähteläisen Andreas Wirth:n nuoriso-orkesterille harjoituspaikaksi vuosivuokralla. Orkesterin soittimet ja laitteet olivat sitä luokkaa, että oli tehtävä sähkötyöt uusiksi mittarista alkaen ja juhlasaliin piti laittaa lämpöpatterit ja liiketunnistimet hälytyslaitteineen. Vuokraaja kustansi laitteet ja työt. Ne kuitattiin vuokrassa. Näin ne siirtyivät Nuorisoseuran omistukseen.

Kesäisin järjestettiin kesäjuhlia kenttäpeleineen ja haasteotteluineen. Vuosittain pidettiin myös perinteiset perhepilkkikilpailut ja nappulahiihdot. Nastolan kunnan vapaa-aikalautakunta vuokrasi talon talvikaudeksi uuden muotilajin, rullalautailun harrastajille.

Seuran sääntöjenmukaiset kokoukset pidettiin.

1990-luku (yhdeksäs vuosikymmen)

1990-luvulla Nuorisoseuran toiminnan voidaan katsoa olleen käytännössä olematonta. Nuorison urheiluryhmä palloili omana osastonaan Villähteen koululla. Skeittaajaryhmä harjoitteli juhlasalissa ja villähteläisten poikien Grashoppers bändi harjoitteli talon juhlasalissa. Seuran sääntöjenmukaiset kokoukset pidettiin.

Uusi toimintamuoto syntyi vuonna **1999**, kun Villähteen kyläyhdistys tarvitsi elojuhliinsa tanssitilaa. Jotenkin talo saatiin kunnostustalkoilla ”parsittua” sellaiseen eksoottiseen kuntoon, että tanssit voitiin pitää. Kyläyhdistyksen elojuhlatansseissa olikin runsaasti yleisöä. Vuosittain pidettiin perinteiset keväiset perhepilkkikilpailut.

Johtokunta kävi pitkiä pohdintoja Nuorisoseuran ja talon tulevaisuudesta. Realiteetit olivat, että toimijoita ei tuntunut löytyvän, johtokuntakin piti aina koota lieviä pakkokeinoja käyttäen, seuran rahavarat olivat niukat ja toimintaan näytti olevan vähän jos ollenkaan halukkaita. Yleisissäkin

kokouksissa oli läsnä lähinnä vain johtokunta. Puheenjohtajan tehtävänä oli hoitaa juoksevat asiat ja pakolliset kokoukset seuran olemassaolon turvaamiseksi. Toisaalta, näinkin perinteikkään seuran lopettaminen olisi tiennyt seuran omaisuuden siirtymistä keskusseuralle. Omaisuutena surkeakuntoisen talon ohella oli arvokas oma tontti. Tämä lopettamisen vaihto-ehto olisi ollut kylälle ja perinteille kova isku.

Tilannetta kuvasi hyvin (v.1958), silloisen sihteerin vuosikertomukseen kirjaama arvio senhetkisestä tilanteesta, josta lainaus: **”Lieneekö kaupungista saatava ostoajanviete, yrittämisen halun puute, vaiko nykyajan kiire syynä siihen, ettei nuoriso viihdy näissä toimissaan kantaakseen kortta kekoon yhteisissä harrastuksissa. Toivottavasti toimintamme saa jatkossa yhä selväpiirteisempiä suuntaviittoja, sisukkaita alkuunpanijoita ja ahkeria toimivia jäseniä. Jokaisen pienikin apu koituu suureksi hyödyksi ja ne muistot aherruksistamme, sekä harrastuksistamme ovat meille itsellemme myöhemminkin hyvin rakkaita ja toisille innostuksen ponnahduslautana.”**

2000-luku (kymmenes vuosikymmen)

Ratkaiseva ja myönteinen käänne tilanteessa tapahtui vuonna **2001**, kun Villähteen Kyläyhdistys ehdotti Nuorisoseuralle tapaamista ja keskustelutilaisuutta yhteisten intressien vuoksi ja mahdollisuutta käynnistää seurantaloon korjausprojekti.

Kokoonnuttiin kyläyhdistyksen toimitiloissa. Mukaan oli kutsuttu ETPÄHÄ:n toiminnanjohtaja Liisa Häme, joka valaisi realistisesti rahoituksen järjestymistä heidän kauttaan. Asialla oli kiire; piti tehdä ratkaisut ja hakemukset, jotta olisi saatu ne käsittelyyn ensimmäisten joukkoon.

Sovittiin, että Nuorisoseura kutsuu nopeasti ylimääräisen kokouksen, jossa valittaisiin uusi toimiva johtokunta viemään projektia eteenpäin. Tästä alkoivat toimet, jotka ovat aikaansaaneet nyt nähtävän hienon lopputuloksen ja mahdollistaneet uuden vireän ajanjakson Nuorisoseuran toiminnassa.

Ja sitten alkoi tapahtua!!! **5.7.2001** pidettiin seuran ylimääräinen yleinen kokous, jossa valittiin uusi johtokunta. Läsnä oli myös ETPÄHÄ:n toiminnanjohtaja Liisa Häme, joka antoi hyödyllisiä neuvoja rahoitusjärjestelyjen hoitamisesta ja kertoi esimerkein jo toteutettuja kunnostushankkeita.

Perustettiin kunnostusta hoitamaan projektiryhmä ja teetettiin kustannusarvio talkootyöarvioineen sekä asetettiin projektille aikataulu.

Rahoitussuunnitelma ”kirkastui”, kun tuli tieto TE-keskuksen myöntämästä merkittävästä avustuksesta. Oma rahoitusta täydennettiin pankkilainalla. Lisäksi saatiin myös useita merkittäviä lahjoituksia yrityksiltä, yhteisöiltä ja yksityishenkilöiltä. Talkootyön osuus ja toteutumat olivat merkittävät.

Talon avajaisjuhlat pidettiin **28.8.2004**. Lainaus Kalervo Heponiemen pitämästä puheesta:

”Nyt meillä on kotikylällämme upea ja käytännöllinen sekä hyvin varusteltu talo, joka luo puitteet monipuolisille harrastuksille ja toiminnoille nuorison parhaaksi. Vaalikaa tätä lahjaa! Näin osoitatte kunnioituksenne sille pyyteettömälle joukolle ja heidän työpanokselleen. Huolehtikaa siitä, että talo voi palvella pitkään yhtä upeana ja toimintakelpoisena kuin nyt juhlapäivänään.”

Toimintaa ja talolla järjestettäviä tapahtumia järjestettiin nuorisoseuran ja yhteistyökumppaneiden kanssa, mm. *Pelimannipäivä tansseineen, Wanhan ajan iltamat, iltapäivätanssit kuukausittain (sunnuntaisin), lavatanssikurssit, Kylämarkkinatanssit ym.* Yksityiset ihmiset, yhdistykset ja yritykset ovat järjestäneet talolla vilkkaasti tilaisuuksiaan. Hienon toimitalon toimivat puitteet ja kauneus sekä keskeinen sijainti ovat pitäneet talon vuokraustilanteen hyvänä.

Tästä on 100-vuotiaan virkeän ja hyväkuntoisen vanhuksen hyvä astua uuteen vuosisataan.